

ENTRE L'ESTATUT DEL 79 I UN FEDERALISME DE NOU ENCUNY

Un debat en què s'han dit coses

El debat sobre la validesa real i el futur de l'Estatut d'Autonomia, la modificació del qual comença a plantejar-se com una possibilitat real, i la discussió sobre la gestió passada i els projectes del govern Pujol, que mira lluny, centraren la passada setmana un debat parlamentari que inicia la pre-campanya autonòmica.

J. M. Pasqual i M. Castells

Si en una cosa va coincidir la premsa barcelonina de la passada setmana, a l'hora de fer-ne valoracions, és que el debat sobre Orientació Política General del Consell executiu celebrat entre dimarts i dijous ha estat un dels més rics, distrets i enèrgics que han tingut lloc fins ara al Parlament de Catalunya.

Poques vegades havia l'oposició fet tant d'oposició i el govern fet tant de govern, acusacions d'electoralisme a banda, com en les llargues sessions que enfrontaren, del 6 al 8 d'octubre, uns polítics reactivats en el to i els continguts pel descans i la reflexió dels mesos d'estiu. Un estiu en què, d'altra banda, s'havia desvetllat ja el gran debat polític de la temporada, l'encetat pel PSC amb la resurrecció de les teories federalistes —revisitades des d'una perspectiva ben especial—, que han adquirit, amb la seva irrupció en el debat institucional, una ràpida i insòlita presència al panorama polític català.

Així, mentre el president Pujol, sense fer-ne referència directa en un principi, dedicava bona part del seu primer discurs a reclamar la recuperació de les expectatives amb què se signà i es rebé l'Estatut d'Autonomia del 79, la resta dels grups representats a la Cambra es mostrava disposada a reclamar-ne la modificació. Els socialistes, tot insistint en la seva proposta federal, per a la qual consideren que no cal modifi-

Jordi Pujol va dedicar bona part del seu primer discurs a reclamar la recuperació de les expectatives amb què se signà i es rebé l'Estatut del 79.

car la Constitució espanyola, sinó fer-ne, tan sols, una lectura «permissiva»; Esquerra Republicana, pel camí d'exigir les màximes competències en el procés cap a l'autogovern ple de Catalunya; Alianza Popular, potser sense acabar de tenir-ho massa clar, només en el cas «que els convencessin», i amb grans mostres d'enuig quan se'ls recordà, des de la trona dels oradors, la seua escassa i poc convincent tradició autonomista.

Però no tot fou, malgrat el calor i l'entusiasme amb què les diverses forces entraren en el debat, alta política teòrica. Seguint l'ordre amb què el president estructurarà el seu discurs, anaren entrant en el llarg debat un balanç sovint detallat dels set anys de govern convergent, els projectes del govern Pujol per als propers cinc anys i un llistat d'objectius a llarg termini. No faltaren, com s'ha assenyalat, les inevitables acusacions mútues d'electoralisme —totes les forces aprofitaren l'avinentesa per entrar en pre-campanya—, alguns moments de dur enfrontament verbal —Rafael Ribó, per Iniciativa per Catalunya, fou el més agressiu en aquest terreny— i paràgrafs apassionats de divergència ideològica i política.

Obiols, atentament i inexpressivament observat durant el seu discurs per l'alcalde Maragall des del mirador dels convidats, exercí potser amb més contundència que en cap altre debat anterior el seu paper de cap de l'oposició minoritària. La seva pugna dialèctica amb Pujol, que assolí moments d'inusitada brillantor, centraria divendres passat l'atenció de la premsa, ràdio i televisió.

Tot començà, com diu el costum, amb una llarga intervenció en el matí de dimarts a càrrec del cap de l'executiu català, Jordi Pujol. Una llarga repassada als set anys de govern autonòmic i els seus objectius, projectats cap un futur que, donant per guanyades les

Tornen els bons temps de la política viva

Raimon Oblols (PSC-PSOE)

Jo insistiria en dues coses fonamentals. L'una, que un partit de centre-dreta i, per tant, un govern de centre-dreta, fa política de centre-dreta. El que no es pot esperar és que un govern així faci una política redistributiva i pels sectors populars. Això ho reflecteixen les xifres, que són indissimulables, estan a l'abast de tothom i no tenen volta de fulla.

Després hi ha un segon aspecte, que és que calia haver endegat una política més planificada, més organitzada per prioritats. I això ara es posa clarament de manifest, perquè hi ha una conjuntura econòmica més favorable que caldria aprofitar al màxim. Tanmateix, hi ha retards en la política de formació, específicament en el camp universitari de la recerca, i en el de la formació professional i tècnica. Hi ha retards en el capítol d'infraestructures, per exemple en el cas de les obres, que van amb tres anys de retard amb respecte al Pla de Coordinació de Carreteres que ells mateixos van elaborar.

Hi ha alguns grans projectes, com el de l'eix transversal, que ja va ser un compromís prioritari en el discurs d'investidura de l'any 80, i el començament del qual, avui, quasi vuit anys després, s'anuncia de nou, sense massa garanties que sigui real. Per tant, s'ha perdut una dècada.

Pel que fa a política industrial, aquesta és pràcticament inexistente. Jo vaig assenyalar, i no m'ho van poder rebatre, que el pressupost de la Conselleria d'Indústria i de la de Comerç plegades suma menys que el pressupost de la Secretaria de Presidència.

Un altre aspecte de la rèplica de Pujol va ser a la nostra proposta. La nostra proposta als partits no era «estrictu sensu» una proposta federalista, perquè sabem que hi ha partits que no són federalistes. Dins de la coalició de Convergència i Unió hi ha un partit que és explícitament federalista, que és Unió Democràtica, i un altre que no.

Nosaltres no els volem fer passar per una professió de fe federalista, sinó que proposem una orientació que es basa en els següents supòsits: unitat de les forces polítiques catalanes; per tant, establir un consens. I després, avançar per ampliar el consens a les altres nacionalitats de l'estat, amb la perspectiva de fixació d'un

statu quo competencial, la fixació d'un sistema de finançament transparent i de corresponsabilitat, la fixació d'un increment de les competències autonòmiques, i d'unes pautes de corresponsabilització en la política de l'estat de les comunitats autònomes, l'exemple de les quals s'ha d'anar buscant en els països de règim federal.

Em sembla que aquesta és una perspectiva raonable, però, enfront d'això, se'ns planteja estrictament una perspectiva de negociació bilateral entre el PSOE i Convergència.

Maties Vives (PSUC)

El debat de política general ha demostrat que el president Pujol i el seu govern es troben còmodes quan es tracta de debatre grans conceptes, però a la vegada els ocasiona grans contrarietats haver de parlar de temes concrets.

Tant pel que fa al desenvolupament nacional de Catalunya, com a qüestions de política social, Pujol arrossega greus contradiccions.

Pel que fa a l'autogovern, els pactes de Pujol amb les forces que manen a Madrid, el deixen en fals, i a Catalunya no li permeten fer allò que hauria de fer: desenvolupar l'Estatut.

En el camp econòmic i social també es troba incòmode. D'un costat, dona suport a operacions que amaguen especulació —cas de KIO—, i que provoquen la

properes eleccions, s'allargà en el discurs presidencial fins a la fita del 92. No tant per ser l'any olímpic, com diria Pujol, com per tractar-se del moment en què el mercat europeu s'obrirà definitiva i absolutament. La institucionalització de Catalunya, que inclou l'estabilització de l'ordenació territorial, la catalanització del país, el progrés econòmic, la modernització i el benestar social es perfilaren, al seu discurs, com els objectius prioritaris d'una acció de govern que encara sembla preveure ben llarga.

La «nacionalització de Catalunya», explicada com a «reforçament de la

seua personalitat nacional» i emblemàtica pel nou lema «Catalunya, un sol poble», fou definida pel president Pujol com a primer objectiu del seu govern. La defensa de l'Estatut —«vist amb els ulls de 1979, i no amb les successives restriccions a què ha estat sotmès pel govern central»— fou un altre dels punts centrals de la intervenció del cap de l'executiu, que proposà també —amb la seguretat de comptar amb la imbatible majoria parlamentària, que a la fi acabaria aprovant tan sols la resolució política de Convergència—, l'aprofundiment de l'aplicació de les lleis territorials que buiden de

contingut les Diputacions, la descentralització i la desburocratització dels serveis de la Generalitat, i el reforçament de la trama comarcal.

Qualsevol revisió de l'estatut, que comportaria la de la Constitució espanyola, fou qualificada pel president Pujol com «arriscada, ja que obria un període d'incertesa política». Una possibilitat, malgrat tot, no descartable «tal com van les coses...», indicà, per seguir, poc després, amb una referència al perill que suposaria, en aquest àmbit, «qualsevol altra restricció en el terreny lingüístic».

Amb gran preocupació, segons ma-

pèrdua per Catalunya de centres de decisió econòmics, i que no proporcionen un increment de la tecnologia, i situen Catalunya a l'alçada dels països colonitzats econòmicament.

Pel que fa al futur nacional de Catalunya, mentre no canviï la majoria actual, serà un futur frustrant. De moment, l'única obsessió del partit del govern és intentar eixamplar-se encara més i guanyar un 2 per cent de l'electorat que resta a ERC i a AP.

Per guanyar l'electorat d'AP, Pujol s'ha de presentar com l'única garantia capaç d'aturar el nacionalisme radical que va empenyent.

Tot plegat porta a un bloqueig del país, que ja s'ha posat de manifest i a la frustració de molts que havien depositat les seves esperances en l'autonomia.

Víctor Torres (ERC)

No em puc considerar gens satisfet de la rèplica del president Pujol a la meua intervenció, perquè va posar de manifest que hi ha una divergència molt important entre els punts de vista de Convergència i Unió i d'Esquerra Republicana.

En la contrarèplica al president, vaig explicar que nosaltres havíem mantingut una relació de col·laboració amb CiU durant el període del 1984 fins a començaments d'aquest any. Era una col·laboració lleial, amb participació d'un conseller, perquè es tractava d'ajudar a fer una bona gestió i consolidar les institucions, a l'espera que un dia se celebraria el famós debat sobre l'autonomia de Catalunya, que el president ens havia promès reiterades vegades.

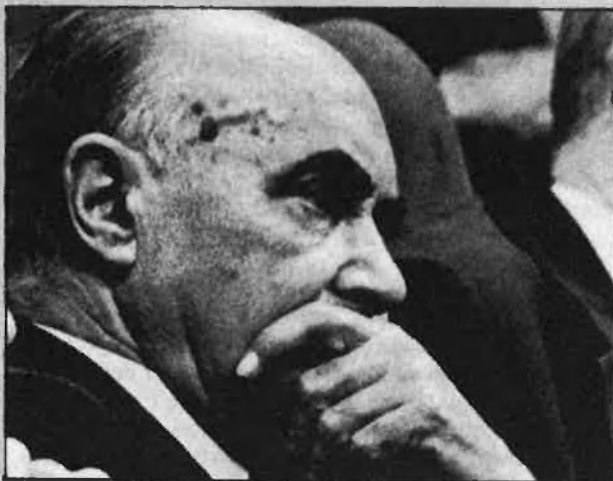
A l'espera d'aquest balanç, nosaltres havíem ajornat tot plantejament rigorós del nostre punt de vista polític. Ara, després del debat sobre l'Estatut, ja no hi va haver dubte possible. Van quedar clarament marcades dues posicions. La posició possibilista, regionalista i, diguem-ne, oportunista del president i del grup que li dona suport, i la posició nacionalista, d'Esquerra Republicana.

Nosaltres no som partidaris de tirar-ho tot per la finestra, ni de fer barricades als carrers, ni de bon tros..., però creiem que en tota negociació hi ha uns límits, i hem arribat a la conclusió que aquests límits ja s'han assolit.

En el tema de finançament cal dir el mateix. Evidentment hi ha hagut millores, si no, hauríem hagut

de tancar les portes de la nostra autonomia, però queden pendents els famosos serrells, la TV3, la policia autonòmica, els ferrocarrils..., temes que ni s'han solucionat ni estan en via de solucionar-se.

Nosaltres no volem adoptar una via revolucionària i rupturista. Al final de la passada legislatura ja vàrem presentar una proposició de reforma de l'Estatut, que era perfectament assumible per tothom, perquè en definitiva no fèiem res més que presentar una temptativa d'equiparament del sostre competencial de Catalunya al de les altres comunitats autònomes. No

deinanàvem res més que un criteri d'equiparació. Això no necessita cap reforma de la Constitució. Únicament cal que se'ns reconegui a nosaltres el que s'ha reconegut a Andalusia, a Aragó, al País Basc o a Navarra.

És un moviment de traspàs dintre l'Estat de les autonomies, d'unes competències que són en un lloc i que no són en un altre. Fins i tot és anar a favor de la teoria del cafè per a tots, de la qual nosaltres no som partidaris i CiU sí. En definitiva, demanem una certa harmonització en la consecució d'uns sostres estatutaris, i tampoc no s'ha acceptat.

Jorge Fernández Díaz (AP)

El president s'ha definit dintre d'un nacionalisme radicalitzat. En el moment en què ha definit els temes nació-societat-persona, ha mantingut aquesta escala de valors.

(Continua en pàg. 16)

nifestà, el president insistí que «no es pot jugar amb foc...», frase i context que fou interpretat, per l'oposició, com a discreta doble advertència i consell a independentistes i centralistes, al temps que clara resposta a les propostes federalistes, que Pujol no s'està de considerar «poc clares i gens oportunes», del PSC.

El progrés econòmic, entès des d'una perspectiva política de centre-dreta, i la continuació o l'inici de les grans obres d'infraestructura pendents —túnel, grans vies de comunicació, autopistes, el TGV fins a Barcelona i València, subministrament d'aigua al

Camp de Tarragona i el Baix Penedès— foren altres dels punts tocats, i més endavant debatuts, del parlament presidencial. Compromisos puntuals, alguns dels quals vénen de lluny, i grans reptes de futur, de llarga projecció, serien igualment debatuts, amb argumentacions sovint idènticament sòlides, pels representants dels grups de l'oposició, en especial Ribó i Obiols, aquesta vegada, i amb un gir ben constatable en el mateix sentit d'Esquerra Republicana de Catalunya, per la qual parlà Víctor Torres, disposats a jugar més que mai el paper d'oposició d'esquerres. I a entrar, amb un entusias-

me fins ara poc freqüent en alguns dels protagonistes, en consideracions sobre l'esgotament «tècnic» de l'Estatut, que fins fa ben poc sembla, per a molts del qui l'invoquen, el més intocable dels llibres sagrats.

La suposada patrimonialització per part de Convergència del mot i el contingut «Catalunya», criticada per IC i el PSC i refusada per Pujol, el refús a la violència, sobre la qual el president es mostrarà absolutament contundent, i determinades acusacions puntuals sobre «clientelisme» en la distribució de recursos als ajuntaments convergents, o sobre els pressupostos d'alguns de-

En temes sectorials, el president ha fet un llistat dels fets que havia realitzat el seu govern, que nosaltres valem positius en tant que governar és l'obligació d'un govern, i aplicar els recursos de què es disposa, però en definitiva no ha donat solucions als plantejaments polítics d'aquestes accions sectorials. Per exemple, no ha dit si hi ha o no un pla per traslladar la presó Model, ni una solució per a la Sanitat, on ha reconegut que teníem raó, ni en turisme. En agricultura s'ha dedicat també a enumerar-nos realitzacions sense oferir plantejaments polítics, com ho havia fet l'any 84. Ara no té un plantejament global.

Pujol ha fet un recull de totes les xifres que duia, però hi ha donat solucions polítiques. I en el tema del nacionalisme s'ha pronunciat per un nacionalisme radicalitzat, amb una dualitat en el llenguatge, responsable quan parla com a govern però, com a partit, disposat a plantejar-se qualsevol acció davant la política restrictiva i antiautonòmica del partit socialista.

Antoni Subirà (CIU)

El debat va començar amb un discurs dels més ben estructurats i de més contingut que he sentit en el president Pujol, que va situar les coses en un determinat terreny, del qual han intentat moure'l els grups de l'oposició i, especialment, els comunistes, amb una crítica generalitzada a la gestió del govern, que el president va poder rebatre amb dades concretes.

D'altra banda, com era previsible, ens vam trobar amb una intervenció de Raimon Obiols que va intentar plantejar —sense èxit— una alternativa global al projecte exposat per Pujol. Com era de suposar, un dels elements a aquesta alternativa global va ser l'anomenada lectura federalitzant que el PSC ha posat de moda aquest estiu, aprofitant la manca de notícies del mes d'agost. Tant el president Pujol com jo mateix vam posar de manifest la buidor de l'anomenada proposta federal. Perquè el PSC fa servir publicitàriament la seva posició com si fos una proposta federal, i en canvi en els escrits interns del partit —per exemple el punt 26 del seu document doctrinal del proper congrés—, mai no parla de proposta federal i sempre no fa de línia federalitzant, perquè segurament els del PSOE no els deixen escriure res més enllà d'això.

Pel que fa a Esquerra Republicana, aquest partit es troba en un carreró de difícil sortida. Primerament,

ja no ha intervingut Heribert Barrera, el diputat que normalment parlava en aquest tipus de debat, i això s'ha notat. Pel que vam entendre, Esquerra ha dit simplement que nosaltres ja hem arribat a la conclusió que l'Estatut ja no és vàlid com a eina de reconstrucció nacional, no cal esperar més i cal demanar-ne ja la revisió. I, curiosament, ells diuen que això no requereix la modificació de la Constitució. És com si anessin uns quants anys per davant de nosaltres, perquè ja han arribat a una conclusió a la qual potser també hi arribarem nosaltres, i potser no. Almenys, per ara no desitgem fer-ho.

Respecte al futur nacional de Catalunya, jo el veig pràcticament com el veia el mes de febrer, després del debat sobre l'Estatut. És un tema que no evoluciona amb rapidesa. Per tant, des del febrer fins ara, crec que no s'ha produït cap modificació substancial, tret d'un petit símptoma, tan petit com encoratjador: la Comissió de Cooperació estat-Generalitat, que ha permès fer un pas endavant, per bé que no substancial.

Estem en una situació semblant a la de febrer passat, una situació que no es deriva substancialment dels textos legals —Estatut i Constitució—, perquè, encara que fossin textos més precisos, és molt difícil trobar-ne un que es permeti ser llegit unívocament. Tots els textos són fins a cert punt equívocs. Nosaltres estem convençuts que una lectura correcta de l'Estatut, d'acord amb el pacte constitucional és el que caldria recuperar, i només si no fos així n'hauríem de demanar la revisió. □

partaments, com el de Presidència, marcaren els punts àlgids pel que fa a tensió verbal d'aquest debat.

No hi faltaren, però, les habituals referències literàries i teòriques —de Jefferson o Nietzsche, passant per Kafka— ni els trets d'humor, d'emoció —el democristià Folchi hi anunciaria, després d'un acurat discurs, la seua retirada de la política— o de sobtat surrealisme, quan un gat que entrà per la porta de diputats irrompé a l'hemicicle, interrompent durant cinc minuts d'infuctuosa cacera el curs del debat.

A la fi, i amb el sentiment general que han tornat els bons temps de la po-

lítica viva, ben visible en els satisfets comentaris de la premsa, el debat es tancà com era previsible. Convergència, aquesta vegada, no féu concessions: totes i cadascuna de les resolucions polítiques proposades per l'oposició foren refusades. S'aprovaren, tan sols, i amb els únics vots de CiU, la de la coalició en el govern. En aquesta s'acorda «mantenir i enfortir la identitat nacional de Catalunya», d'acord amb les resolucions ja aprovades en el debat sobre la validesa de l'estatut, celebrat el passat mes de febrer, «amb la voluntat de reconstruir una interpretació

d'acord amb la lectura que en feren les forces polítiques el 1979, quan demanaren al poble que el referendés»... i, finalment, s'insta el govern de la Generalitat a «aprofundir en la línia dels objectius que han d'assegurar que Catalunya sigui una societat moderna, oberta, competitiva i acollidora per tots els seus ciutadans».

Cap sorpresa, doncs, de moment. Però sí, si cal fer cas de comentaris i protagonistes, una injecció de vitamines. La pre-campanya, al Principat, està servida, i cap força no s'ha negat a entrar-hi. I poca broma, que el debat és seriós. □